

fekete színű; (a tűk 2 cm hosszúak, az ágakon köröskörül állanak, keveset vagy semmit sem szurósak. Egy centiméter hosszúságra 17 tű számítható. Tobozok egészen az alsó ágakig fordulnak elő, minek folytán ezen fajnál sokkal gyakoribb a jó magtermés, mint az előbbinél. Fája piros színű és tömött, rostok hosszúak. Tenyészete későbbben kezdődik az előbbinél de erőteljesebb.

A szibériai lucz fenyő a magas havasokon szokott előfordulni és tenyész-öve a jegenye fenyő tenyész-öve fölött terül el. A szomoru lucz fenyő az alantabb fekvő nedves ködös völgyekben találja otthonát. Szereti a tópartokat, a vizmosások és patakok széleit és tenyész-övének alsó széle a jegenye fenyő tenyész-övének alul esik. A szomoru lucz fenyő tenyészete tavasszal 15—20 nappal később kezdődik, mint a szibériai lucz fenyőé, miért is a tavaszi fagyoknak sokkal jobban ellent áll.

A szomoru lucz fenyő azon tulajdonsága, hogy tenyész-övének alsó széle a jegenye fenyő tenyész-övének alul esik, rendkívül fontos, minthogy így lehetségessé válik a bükkös erdőknek lucz fenyvessé való átváltoztatása, mi a lucz fenyőnek eddig ismert tenyész-öve következtében — nem tartatott keresztül vihetőnek. Ha azonban ilyen alsóbb fekvésű helyek felujításánál a szomoru lucz fenyő magjaiból származott csemetéket használjuk, a keletkezett erdő valószínűleg indokolatlanná fogja tenni azt a panaszt, hogy az alsó vidékekről való lucz fenyőnek rossz minőségű a fája, mely vélemény onnan származhatott, hogy a havasi vidékre való és alsó vidéken tenyészett szibériai lucz fenyő vétetett vizsgálat alá.

(Közli: Péch D.)

Vidéki levél.

I.

(Vizmosások, kopár területek beültetéséről. — Az ákác-paizstetükről.)

Tekintetes szerkesztőség! — Nógrádvármegye D... félre eső pusztáján járván, egy okszerű gazdálkodó földbirtokosnál különösen magára vonta a figyelmemet az ő fás legelője, melyet igen jó érv gyanánt lehetne bemutatni a legelő-erdő ellenségeinek meggyőzésére. Készakarva hasz-

nálom ezt az elnevezést, mert nem tulajdonképeni legelő-erdő az, hanem csak fákkal beültetett legelőterület. A mintegy 25 magyar holdnyi területű legelő, mely sekély agyagos homokon D.K., D. és D.Ny. irányban körülbelül 10—20° lejtten hajlik s nagy vízmosások szaggatják meg, 20 évvel ezelőtt, mint teljesen szavahihető emberektől hallottam, még teljesen hasznavehetetlen volt, olyan, mint a vele szemben fekvő kedvezőbb fekvésű, É. felé hajló, még mindig kopár területek, s ma e területet, aránylag rövid idő alatt, már a juhoknak teljesen megfelelő gyeptakaró borítja. S mind ezt igen csekély munka árán érte el tulajdonosa, ki husz évvel ezelőtt 5 öles négyzetes hálóban 4—5 éves ákác-suhángokkal beültette a hasznavehetetlen, kopár területet, a hol a fü a terebélyes fák árnyéka alatt ma már szépen zöldül, s busás kamatokat hoz a törekvő gazdának.

Különös, hogy az e vidéki gazdaközönség is oly mereven ellene szegül mindennek, a mi új; hogy daczára e terület szemük előtt lejátszódott átváltozásának, nem tudják, vagy talán inkább nem akarják belátni főként a hegyoldalokon lévő legelőterületek befásításának szükségességét, a mi pedig különösen ebben a vármegyében már elodázhatatlanul szükséges, mert az általában mély agyagos homoktalaj nemcsak a hegytetőktől vesz bucsut, azokat lassankint csupaszon hagyván, hanem az alatt fekvő termékeny, mezőgazdaságilag sikerrel művelt területekben is rendkívül károkat okoz az árvizek alkalmával e területeknek iszappal való elborításával, igen gyakran, épen a nyári időszakban, midőn az egész évi fáradság jutalmát, a termést, pár óra lefolyása alatt teljesen tönkre teszi.

Ugyanitt az ákácpaizstetük életmódját illetőleg is szemembe ötlött egy felemlítendő jelenség.

Az „Erdészeti Lapok“ m. é. II. füzetében Kiss Ferencz m. kir. főerdész ur igen helyesen megindokolva azt a tapasztalatát közölte, hogy az ákáczipaizstetű a legeltetés alatt álló területeken sokkal kisebb mértékben fordul elő, mint egyebütt. Sajnos, véglegesen ezen elvet elfogadni, én még korainak tartom.

A fent említett s juhokkal folytonosan legeltetett területen ugyanis az ákáczfák sima kérgű hajtásait teljesen elborítja a paizstetű, úgy annyira, hogy azokra többnek már nem is lehetne elhelyezkednie, s a meredek lejtővel bíró s a juhok által legfeljebb elvétve járt vizmosások oldalain álló fákat is csak hasonló mértékben borítják azok el. Igaz, hogy ez esetben az okoskodásnak tág tere van.

Mondhatjuk azt, hogy jelen esetben a fák ritka állása, csekély zárata oka a paizstetűk viszonylagos nagy számának, vagy hogy éppen a vizmosások fái s az azok alatt háborítatlanul heverő lomb szolgál mintegy fészkeül és góczpontjául a paizstetűk szaporodásának, s ezekből lepik el azután az egész területet, a mi jelen esetben annál könnyebben megtörténhetik, mert a ritka állású fák alatt kevés a lomb, s így kevés a kis álczák utját megszakító akadály is.

A legeltetés a paizstetűk nagymérvű elszaporodását, miután az álczáknek egy része a földön telet át, s nyáron át is sok leveti magát a földre, bizonyára késlelteti s mérsékli, hogy azonban a fák kipusztulását meg is akadályozná, vagy legalább annyira mérsékelné a bajt, hogy e mellett a fák növekedésükben csak keveset szenvednének, még bizonyításra vár.

Bizonyára legmegfelelőbb volna a lehetőségig egyenlő viszonyok között lévő két, egymástól teljesen elszigetelt

területet kijelölni, s egyiken a legeltetést gyakorolva, a paizstetük szaporodásának mérvét megfigyelni mindkét helyen, a pontos észleletek alapján e minden esetre nem kicsinylendő irtási mód igazi értékét megállapítani.

Illés Vidor.

m. kir. erdészjelölt.

II.

(Mikép lehetne a községi erdőknél mutatkozó erdőkárok nagy számát csökkenteni?)

Tek. Szerkesztőség! — Nem kétlem, a községi erdőknél mutatkozó erdőkárok nagy számának csökkentését illető kérdés úgy itt Besztercze-Naszód vármegyében, valamint az ország többi részein is, a községi erdők kezelésénél alkalmazott t. szaktársaim működése közben mindinkább előtérbe lép.

E kérdés Besztercze-Naszód vármegye múlt évi egyik közgyűlésén is felvetetett, ami annak fontosságát szintén bizonyítja. Épen ezért nem tartom fölöslegesnek azt lapunk hasábjain is felvetni s vele ha még oly futólag és röviden is foglalkozni.

Előre kell bocsátanom, hogy fejtegetésemet e vármegyében több év alatt szerzett tapasztalataimra alapítom, s a kérdést abban a reményben vetem fel, hogy más vidéken működő t. szaktársaim ezt saját szempontjukból szintén megvilágítják s annak megoldását is bizonyára elősegítik.

Az itt előforduló erdőkáresetek nagy részét leginkább a szegény — igavonó marhával nem rendelkező — nép által elkövetett tűzifalopások teszik, s nagyobb értéket képviselő kihágások aránylag ritkán fordulnak elő. Előbbi esetek nagy számát természetesnek fogjuk találni, ha főképp

a szegény népnek a községi erdővel szemben elfoglalt helyzetét összehasonlítjuk: egyfelől a milyen az most a rendszeres kezelés alatt, s másfelől a milyen az még aránylag rövid idő előtt is volt, midőn ugy szólva minden korlátok nélkül folyt a gazdálkodás. Akkor ugyanis mi sem gátolta a szegény népet abban, hogy faszükségletét a legközelebbi erdőrészekből bármikor fedezze; most pedig a rendszeres kezelés rászoritja arra, hogy csupán az évi vágásterületeket s azokat is az előirt módon használja ki. Csakhogy ezek a vágásterületek természetesen nem mindig eshetnek a községekhez legközelebb fekvő erdőrészekbe, hanem azoktól távolabbiakba, melyekhez a közlekedést a távolságon kívül még az is megnehezíti, hogy az oda vezető utak kevés kivétellel teljesen rossz állapotban vannak, vagy ut egyáltalában nincsen is. Ily körülmények között tehát még a tehetősebb lakosság is csak az év egy rövid szakában juthat a községi vágáshoz, sőt arra is van eset, hogy 2—3 *km* ut hiánya miatt épen semmit sem használhat a község — különben elegendő nagyságu — vágásterületéről, hanem faszükségletét magánbirtokosoktól drága pénzen vett fával fedezi.

Nem lehet mondani, hogy a felügyeletben vagy egyáltalán az erdőtörvény vagyoni védelmi rendelkezéseinek végrehajtásánál hiányok mutatkoznának, s az erdőkárok nagy számát ezek magyaráznák, amennyiben épen a községekhez közel fekvő erdőknél, melyekben leggyakoribbak az erdőkárok, az őrző személyzet egy-egy tagjára alig esik több 4—500 hold erdőnél. Van azonban a kérdésnek egy más oldala, a mely már olyan okra mutat, a mi az erdőkárok nagy számát legalább részben megmagyarázza. Ez az ok magában a népben található meg. Mint már fentebb is említettem, az erdőkárosítók nagy része teljesen

vagyontalan ember, a kiket pénzbírsággal büntetni behajtatlanság miatt nem lehet; azt az 1—2 napi elzárást pedig, a mire pénzbírság helyett elítélik, épen nem tekinti büntetésnek, s mitsem tartva tőle félelem, aggodalom nélkül, szinte rendszeresen üzi a falopást.

Az erdőkárok nagy számának alapoka azonban kétségtelenül abban rejlik, hogy a községi vágások fahozamából nem juthat minden lakos az őt megillető részhez, a lakosság egy része pedig egyáltalán bajosan fedezheti faszükségletét.

Már évekkel ezelőtt felismerték itteni szaktársaim a bajt és a lehetőleg arányos felosztást több módon meg is kísérelték. Így az egyes törzseket már tövön kiosztván, minden lakosnak külön; majd felosztották a községeket és vágásterületeket megfelelő arányos részekre s így részletenként külön napokon fogatosították a használatot. Azt is megkísérelték, hogy a fakészletet előbb feldolgoztatták és így osztották ki, de mindeme kísérletek kielégítő eredményre a fa igazságos elosztása tekintetében nem vezettek, mert mégis mindenütt a szegény nép húzta a rövidet; amennyiben ha meg is kapta részét a vágásban, nem vihette el azt a tehetősebbekkel egyidejűleg, s amikor végre olcsóbb fuvarhoz juthatott, addigra az ő illetményét mások bizony megdézsmálták, sőt gyakran hült helyét találta összes fájának.

A mig tehát a szegény népnek a beszállítás nehézségeivel kell küzdenie, vagyis mig a fahozam a vágásterületen kerül bármely módon is szétosztásra: addig a czélt nem lehet elérni. A szegény néposztály az őt megillető fajárandósághoz tehetségét meg nem haladó, tehát aránylag csekély áldozat árán nézetem szerint csak úgy juthat hozzá, s ez által az erdőkárok nagy számának alap oka

is aként lenne megszüntethető, ha a községi vágások évi fahozama közerővel nemcsak feldolgoztatnék, hanem a községbe be is szállíttatnék, hol minden község magának egy kis faraktárt rendezne be. Itt történnék aztán a felosztás mindenkinek jogos igénye szerént és pedig kisebb részletekben, a tényleges szükségletnek megfelelően.

Magától értetődik, hogy mindenekelőtt a vágásoknak járható utakkal való ellátása czéljából kellene az illetékes hatóságoknak hathatós intézkedéseket tenniök.

Lehet, hogy a községi vágások fahozamának jelzett módon való kihasználása sokak előtt kivihetetlennek fog látszani és pedig főképen a közmunkának köztudomásu ellenszenves volta miatt is, melytől főkép a tehetősebb osztály irtózik. Ez az ellenszenv azonban eloszlatható lenne aként, hogy a szegényebb nép a kihasználás és feldolgozás munkájának teljesítésére, a módosabb rész a fuvarozásra alkalmaztatnék s kinek-kinek teljesített munkája betudatnék az előre megállapított részesedési arányba. A teljesített munka fejében aztán, melynek kötelezettsége alól természetesen senki sem vonhatná ki magát, minden lakos ugyszólván ingyen megkapná fajárandóságát benne a községben és így eszébe sem jutna, hogy a távolabb fekvő tilalmas erdőkbe járjon fa után.

Nem kétlem, hogy előadott véleményem is, mint minden szokatlan dolog, bizalmatlansággal fog találkozni; pedig ha tekintetbe vesszük a fent vázolt előnyök mellett még azt is, hogy miután ily módon a vágásterületek kihasználása sokkal rövidebb idő alatt s belterjesebben történnék, mint eddig, azok felujulását az év legnagyobb részén tartó folytonos járás-kelés se nem gátolná, se nem károsítaná: lehetetlen ennek az ugyan tudtommal még

sehol meg nem kísérlett kihasználási módnak erdőnevelési szempontból való előnyeit is el nem ismerni. És meg vagyok győződve, hogy ha eleinte idegenkednék is tőle, rövid kísérlet után s a végrehajtó hatóságok jóakaratu oktatása mellett maga a nép is csakhamar meggyőződnék arról, hogy a módszer az ő érdekében, már a munkafelosztás érvényesítésénél fogva is, okvetlenül tetemes előnyökkel járna.

Gábor Sándor

m. kir. erdőész.

A millennáris közgyűlés előkészítése.

I.

Az 1896. évi országos erdőészeti gyűlés előkészítésére kiküldött bizottság 1896. évi márczius hó 17-én tartott rendes ülésének jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Bedő Albert elnök; Arató Gyula, Fekete Lajos, Ghyczy Emil, Horváth Sándor, Kallina Károly, Péch Kálmán, Sóltz Gyula, Tavi Gusztáv, Tomcsányi Gyula bizottsági tagok; és Budapest székes-főváros képviselőjében Guckler Károly.

Nemeskéri Kiss Pál, Rutska Tivadar és Vadas Jenő bizottsági tagok távolmaradásukat elfoglaltságukkal mentették ki.

Elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv vezetésére Péch Kálmánt kéri fel.

I. Az országos erdőészeti egyesület titkári hivatala bejelentvén, hogy Budapest székes-főváros tanácsa a székes-fővárosi erdők esetleges megszemléléséhez hozzájárulását szives készséggel megadta: a bizottság az 1896. évi országos erdőészeti gyűlés alkalmával esetleg a székes-fővárosi erdők megszemlélését is célszerűnek tekinti s ezzel kapcsolatban határozatilag kimondja, hogy az országos erdőészeti egyesület igazgató-választmánya megkerestessék az iránt, hogy az országos gyűlést ne csak az 1896.